

В произведении писатель показывает путь, который она прошла от обычной слабой женщины до революционерки. Пелагея сталкивается с насилием, предательством и потерей, однако эти испытания только укрепляют её характер. Несмотря на все страдания, через которые ей приходится проходить, она не теряет своей внутренней силы и самоуважения. С течением времени Пелагея постепенно начинает осознавать социальную несправедливость, существующую в обществе: «Я вижу, что люди страдают, и это не может не трогать меня» [1].

Пелагея представляет собой идеал материнской любви. Её забота о сыне Ване становится своего рода смыслом жизни. С первых страниц романа видно, что Пелагея готова пожертвовать всем ради своего ребёнка. Она работает на фабрике, несмотря на физические и моральные страдания (это говорит о ее жертвенности и преданности). Любовь Пелагеи к Ване – это не просто эмоциональная привязанность, а готовность идти на любые жертвы ради его будущего: «Я тебя одна воспитала, я тебя одна и буду защищать!» [1]. Когда сын Пелагеи оказывается в опасности, она проявляет невероятную решительность, которая свидетельствует, что истинная мать всегда будет защищать своего ребенка, решаясь на смелые, нехарактерные для неё, поступки.

Влияние революционных настроений на её сына, который становится активным участником рабочего движения, приводит к изменениям в её восприятии мира. Пелагея превращается из простой женщины, занимающейся бытом, в осознанного человека, который начинает понимать не только собственные страдания, но и страдания всех бедняков и рабочих. Этот процесс осознания является важным аспектом, который делает этот образ сложным и многогранным. Она не просто мать, но и человек из простого народа, который просыпается для борьбы за свои права: «Мы должны бороться, чтобы наши дети жили лучше!» [1].

Пелагея в романе является символом силы, стойкости, социальных преобразований. Её метаморфоза – от бессознательной женщины, погруженной в проблемы быта, к активному борцу за социальные права рабочего класса – отражает общие изменения, происходившие в российском обществе того времени. Пелагея становится частью перемен, олицетворяя надежду на лучшее будущее и вдохновляя других людей.

Таким образом, в произведении «Мать» Максим Горький создал не просто образ любящей родительницы, а глубокий художественный символ, объединяющий в себе множество важных аспектов: безграничную материнскую любовь, готовность к самопожертвованию, активную социальную позицию и негибаемый внутренний стержень. Этот образ выходит далеко за рамки обычного портрета матери, становясь символом целой эпохи и воплощением лучших качеств целого поколения женщин, сумевших сохранить человечность в непростых жизненных условиях.

Литература

1 Горький, М. Мать : повесть. – URL: <https://ilibrary.ru/text/1485/p.1/index.html?ysclid=mb3euuiv9y832160328> (дата обращения: 20.05.2025).

І. В. Сапронова

Навук. кріп. А. В. Брадзіхіна,

канд. філал. навук, дацэнт

ТЭМА ВАЕННАГА ДЗЯЦІНСТВА Ў АПАВЯДАННЯХ І. ПТАШНІКАВА

Ваенная тэма – адна з асноўных у творчасці І. Пташнікава, чыё дзяцінства якраз і прыпала на гады ліхалецця. У сваіх творах такога характару пісьменнік вельмі пераканаўчы, бо, па словах Т. Багарадавай, у “творах Івана Пташнікава адчуваецца жыццёвая аснова, якая носіць надзвычай асабісты характар” [1, с. 32]. У такіх апавяданнях, як “Алені”, “Алёшка”, “Бежанка”, творца звяртаецца да паказу ваеннага і пасляваеннага дзяцінства, адлюстроўваючы яго з розных бакоў.

Пішучы пра вайну, І. Пташнікаў часта разважае пра чалавека ў экстрэмальных умовах. А дзеці ў яго прозе нярэдка паўстаюць не проста ахвярамі фашызму, але і актыўнымі і адважнымі змагарамі супраць яго. Яны гэтак жа, а часам нават з большай апантанасцю, чым дарослыя, ненавідзяць ворагаў. Галоўнай ідэяй такіх твораў І. Пташнікава становіцца ідэя маральнай пераможнасці народа акупаванай фашыстамі краіны, ідэя яго духоўнага падзвігу.

Ва ўсіх трох пералічаных вышэй апавяданнях галоўным героем з'яўляецца падлетак, які жыве ў паэтычнай гармоніі з навакольным светам, адкрыта і даверліва ўспрымае яго праявы. Свет гэты пакуль што невялікі, абмежаваны блізкімі людзьмі, абумоўлены непасрэднымі ўражаннямі і адчуваннямі. У вобразах Алёшы (апавяданне “Алёшка”) і Ірынкі (твор “Алені”) пісьменнікам створаны сапраўды запамінальныя, псіхалагічна вывераныя і пераканаўчыя мастацкія характары. Маленькі Алёшка, які засяроджаны на думках аб блізкіх, клапоціцца аб галоднай і хворай маці, успамінае бацьку, якому на фронце так хацелася б хутчэй атрымаць ліст з дому. Дванаццацігадовая дачка лесніка Ірынка жыве прагай любові, імкненнем да абароны прыгожых і бездапаможных істот – аленьяў, якім яна носіць пачастункі. У душы героя апавядання “Бежанка” тоіцца першае, яшчэ сарамлівае, пачуццё кахання.

Нягледзячы на “мірны канфлікт”, у малой прозе І. Пташнікава нязменна прысутнічае подых вайны, наступствы ці актуальні якой абумоўліваюць развіццё сюжэта ў кожным творы: гэта і пасляваенны голад у “Аленях”, і матыў бежанства ў “Бежанцы”, і рэаліі ліхалецця, паказаныя вачыма дзіцяці ў апавяданні “Алёшка”. У пералічаных вышэй творах І. Пташнікава ўдалося перадаць арганічнае адзінства прозы рэальных фактаў і паэзіі дзіцячага іх успрымання, і гэты кантраст дазваляе пісьменніку яшчэ з большай сілай паказаць бесчалавечную сутнасць вайны.

Такім чынам, у апавяданнях “Алені”, “Алёшка”, “Бежанка” І. Пташнікава пры адлюстраванні тэмы вайны адчуваецца відавочнае ўзмацненне гуманістычнага пафасу. Духоўнасць герояў, чысціня і прыгажосць успрыняцця імі жыцця, якія захоўваюцца, нягледзячы на ўсе складанасці гэтага часу, супрацьпастаўлены жорсткасці і цынізму ваенных рэалій, што дазваляе пісьменніку паглыбіць ідэйны змест апавяданняў. У малой прозе І. Пташнікава ўдалося стварыць сапраўды запамінальныя, глыбокія і псіхалагічна пераканаўчыя характары дзяцей і падлеткаў, вачыма якіх і падаюцца падзеі ваеннай і пасляваеннай рэчаіснасці.

Літаратура

1 Багарадава, Т. Р. Чалавек як выразнік асноўных ідэй і прынцыпаў “ваеннай” аповесці І. Пташнікава / Т. Р. Багарадава // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А, Гуманитарные науки. Литературоведение. – 2011. – № 10. – С. 28–33.

В. А. Сцепчанка

Навук. кір. З. У. Шведава,

канд. філал. навук, дацэнт

ПРЫЁМЫ ВІЗУАЛІЗАЦЫІ НА ЭТАПЕ ЗАМАЦАВАННЯ ЎРОКА МОВЫ

Выкарыстанне нагляднасці характэрна для ўсіх этапаў школьнага навучання, і сфера яе прымянення пастаянна пашыраецца. Прымяненне наглядных сродкаў з'яўляецца асабліва актуальным на этапе замацавання інфармацыі. Візуальныя сродкі спрыяюць павышэнню ўзроўню засваення матэрыялу і развіццю крытычнага і крэатыўнага мыслення вучняў.

Варта адзначыць, што наглядныя сродкі на этапе замацавання інфармацыі могуць служыць моцным інструментам для засваення і запамінання матэрыялу. Іх выкарыстанне спрыяе не толькі ўспрымання новай інфармацыі, але і яе інтэграцыі ў існуючыя веды вучняў. Візуальныя элементы, такія як схемы, графікі, малюнкі і дыяграмы, могуць значна палепшыць разуменне і запамінанне звестак, бо яны актывізуюць розныя кагнітыўныя працэсы.